

3. Tervezés, megoszlás viszonyszámok (Vtf%-Vtt%-Vm%)

A vállalkozásoknak a nyereség elérésére érdekében tervszerű gazdálkodásra van szükségük. A tervezés során gazdasági számításokat, statisztikai elemzéseket kell végezniük

Milyen a jó terv?

- A jó terv mindig előre mutató, célszerű növekedést tervezni. Az emberiség fontos tulajdonsága, hogy mindig többet és jobbat szeretnénk.
- Reális, elérhető célokat tűzzünk ki magunknak. Fontos, hogy a terv tartalmazza a megvalósításhoz szükséges eszközöket, forrásokat és határidőket.
- Alapos báziselemzésből kell kiindulni. Ha a bázis időszak értékelése téves a terv sem fog megvalósulni.
- Konkrét mérhető adatokat kell tartalmazzon a terv.
- Megvalósítás közben folyamatosan ellenőrizni kell a teljesülést, szükség szerint korrigálni kell.

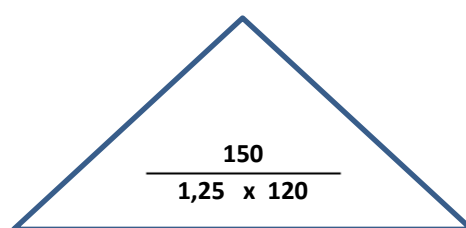
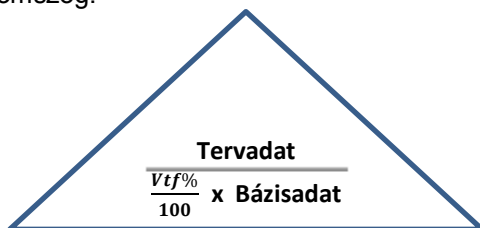
Mi mindent kell megtervezni? A legfontosabb tervezési feladat a **bevétel**, a **beszerzés**, az **árrés** és a **költségek** és a **nyereség** tervezése.

Tervezés viszonyszámai:

- **Tervfeladat viszonyszám** azt fejezi ki, hogy a vállalkozás a bázishoz képest milyen arányú (%) változást tervez. **Jele Vtf%**. Ha a viszonyszám 100% felett van akkor növekedést tervezünk, ha 100% alatt van akkor csökkenést tervezünk.

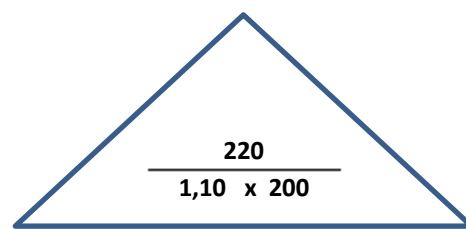
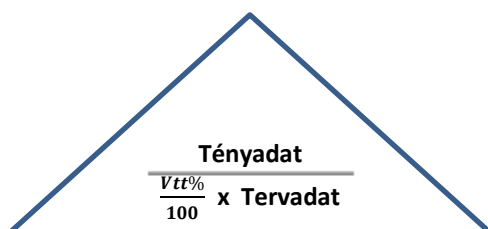
Képlet: $Vtf\% = \frac{Tervadat}{Bázisadat} \times 100$ Számokkal behelyettesítve: $Vtf\% = \frac{150}{120} \times 100 = 125\%$

Megoldási háromszög:

- **Tervteljesítés viszonyszám** azt fejezi ki hogy a vállalkozás a tervezett adathoz képest ténylegesen milyen arányú változást realizált. **Jele Vtt%**. Ha a viszonyszám 100% fölött van akkor a vállalkozás a tervet túlteljesítette, 100% alatt a terv nem teljesült.

Képlet: $Vtt\% = \frac{Tényadat}{Tervadat} \times 100$ Számokkal behelyettesítve $Vtt\% = \frac{220}{200} \times 100 = 110\%$

Gyakorló feladatok

- Bázisadat = 14.300 eFt
- Tervadat = 16.200 eFt
- Tényadat = 18.400 eFt
- $Vtf = \frac{\text{Tervadat}}{\text{Bázisadat}} \times 100 = \frac{16.200}{14.300} \times 100 = 113,29$
- $Vtt = \frac{\text{Tényadat}}{\text{Tervadat}} \times 100 = \frac{18.400}{16.200} \times 100 = 113,58$

Gyakorló feladat

Megnevezés	Bázis	terv	Tény	Vtf%	Vtt%
Étel	2000	2400	2500		
Ital	1500	1800	2000		
szolgált atás	1000	1100	1050		
Egyéb	800	1000	900		

Gyakorló feladat

- Egy vállalkozás 2004. évi bevétele 35.426 eFt volt, 2005. évben 36.200 eFt-ot terveztek. Feladat: számítsa ki, hogy milyen arányú növekedést terveztek

$$36200:35426=102,18\%$$

Kerekítve: 102,2%

Gyakorló feladat

Számítsa ki a tervezett bevételt, ha a bázis bevétel 4325 e Ft volt, és a terv időszakban 14,20%-os növekedést terveztek.

$$1,142 \times 4325 = 4939,15$$

Kerekítve: 4939

Gyakorló feladat

A vadvirág kereskedés összesen 36.700 eFt bevételt tervezett. A beszámolási időszakban a tényleges bevétel 38.400 e Ftban realizálódott. Számítsa ki a terv teljesítési viszonszámot! A viszonszámot két tizedesre kerekítse!

$$38400:36700=1,04632$$

Kerekítve: 104,6%

Gyakorló feladat

Mennyi volt a vállalkozás tervezett költsége, ha a tervet 8,5%-al túl teljesítették és összesen 3.500 eFt költséggel gazdálkodtak

Mit ismerünk:
 $Vtt\% = 100\% + 8,5\% = 108,5\%$
Tényadat = 3.500 eFt

$$3500:1,085=3225,806$$

Kerekítve: 3226

Igaz – hamis állítások:

- Ha egy üzlet árbevétele nagyobb mértékben nőtt, mint ahogy tervezete, akkor a tervét túlteljesítette.
- A terv feladat viszonyszám azt fejezi ki, hogy a vállalkozás milyen változást tervezett a jövőre vonatkozóan.
- Ha a tervfeladat viszonyszám 105% és a terv teljesítési viszonyszám 102%, akkor a tényleges bevétel kevesebb lett mint amit terveztek.

Megoszlási viszonyszám

A megoszlási viszonyszám (Vm%) az egynemű összesített adatok rész adatainak arányát fejezi ki.

Legtöbb vállalkozás sokféle terméket árusít és szükséges a forgalom összetételét vizsgálni. A költség csökkentés érdekében az egyes költség nemek arányát is célszerű vizsgálni. Erre szolgál a megoszlási viszonyszám.

Megoszlási viszonyszámot minden azonosnemű összesített adat halmazból lehet számolni. Pl forgalom, költség, árösszetétele, de ki lehet számolni például az osztály összetételét hány% nő és mennyi a férfi, ugyanígy lehet vizsgálni az életkor szerinti összetételt stb.

Képlete: $Vm\% = \frac{\text{Részadat}}{\text{Egészadat}} \times 100$ Számokkal behelyettesítve $Vm\% = \frac{200}{600} = 33,33\%$

A megoszlási viszonyszám azt fejezi ki, hogy a részadat az egész adatnak hány %-a. A megoszlási viszonyszám mindig kisebb mint 100%. A több részadattól álló de össze tartozó adatokkal számított viszonyszámok összege mindig 100%.

Gyakorló feladatok			
$Vm\% = \text{Részadat} : \text{Egészadat} \times 100$			
Megnevezés	Bevétel eFt-ban	Vm %	
cipő	2400		
póló	3600		
táska	1500		
összesen	7500		

Gyakorló feladat			
Megnev.	Költségek eFt-ban	Vm%	
Munkabér	6000	30%	
Energia	4200		
Reklám	1500		
telefon	823		
szállítás			
Összesen			

- 1. A sport ruházati üzlet augusztusi cipő eladása az éves összes forgalom 25%-át teszi ki ami 600 pár cipő eladását jelenti. Feladat számítsa ki az éves cipő eladás mennyiségét.**

- 2. Egy vendéglátóipari üzlet bevétele a következő árucsoportok között oszlik meg, étel 30%, ital 40% kávé 5% a többi egyéb forgalom. Az üzlet összes bevétele 47.800 e Ft.
Feladat: Számítsa ki az üzlet árucsoportonkénti bevételeit.**

- 3. Az üzlet ruházati bevétele az össz forgalomból 45%-ban részesedik, a többi egyéb forgalom, az egyéb forgalom értéke 5500 e Ft. Mennyi az üzlet össz forgalma és mennyi a ruházati bevétel?**